

staat dat gevaar. Er is voor hen geen kans om aan 't werk te komen, omdat ze aan zekere werkmogelijkheden gebonden zijn.

Ook in onzen kring zijn er die academisch gevormde jongeren zonder uitzicht op een gelegenheid tot sociale prestatie.

De Unie van Gereformeerde Studenten heeft 666 haar werkzoekenden.

En het is voor en om dezen dat de Organisatie van Reunisten trachten wil iets te doen.

Ze benoemde een Commissie, die ten dezen actie moest zien te ontplooiën. En die Commissie besloot, in overleg met het Bestuur, tot het beleggen van een vergadering op Zaterdag 26 Mei, des middags te 3 ure in „Terminus“, Stationsplein te Utrecht.

Tot die vergadering noodigde ze uit verschillende van onze mensen, die als directeurs van groote bedrijven misschien medewerking kunnen verleenen, fabrieksleiders, directeurs van onderwijs-inrichtingen, ziekenhuizen, e.d.

Maar nu zou het kunnen wezen, — en het Bestuur der Organisatie hoopt dat van harte — dat er anderen zijn, bedrijfsleiders, die niet uit den S. S. R. zijn voortgekomen of daaraan verwant zijn, die belangstelling voor deze vergadering hebben en aan haar doel willen medewerken.

En het is daarom, dat ik dit korte artikel schrijf.

Mochten ze er wezen onder degenen, die het lezen, laten ze dan zoo vriendelijk zijn mij bericht te doen, dat ze ter vergadering aanwezig willen zijn. Dan zorg ik met bekwaam spoed voor een uitnodiging.

Want, zal deze actie eenig resultaat kunnen opleveren en voor de eigen jongeren (die, voorzover ze dat nog niet deden verzocht worden zich als gegadigden op te geven) iets beteekenen, dan is het noodzakelijk, dat allen, die helpen kunnen, samenwerken.

Ik moge daarom een dringend beroep doen op hen, die tot deze samenwerking in de gelegenheid zijn. Het secretariaat der Commissie is bij mij gevestigd: 2e Const. Huygensstraat 77, Amsterdam.

C. T.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De toestand der Wereldzending.

I.

Laymen's Foreign Missions-Inquiry.

Amerika is en blijft het land der onbegrensde mogelijkheden.

Ook op het gebied der zending.

Op 'het wereldbudget staat Amerika bovenaan als de verreweg grootste in opbrengst; daarna volgt, en dan nog pas in de verte, Engeland. Ook dringt de Amerikaansche zending een geheel eigen stempel, dat men „Amerikanisme“ noemt, en met het woord „Social Gospel“ nader wordt aangeduid.

Het spreekt vanzelf, dat de geweldige wereldcrisis, waarvan Amerika ook rijklijk zijn deel heeft, den zendingsarbeid niet onaangestast heeft gelaten. De inkomsten, die bij miljoenen dollars werden geteld, daalden onrustbarend. En de Amerikanen, praktisch als zij zijn, overwogen dadelijk, wat er in dezen te doen zou zijn.

Dat de inkomsten weer tot het oude peil zouden zijn op te voeren, was buitengesloten; ook al, omdat bij velen de sympathieën voor den arbeid waren verminderd.

Daaraan hadden de terreinen, waar de Amerikaansche zending werkt, zelf mede schuld. De nationalistische geest had zich toch van de Chinezen enz. meester gemaakt, zoodat men zelfstandigheid eischte; echter, omdat de Inlandsche kerken zelf niet in staat waren in eigen behoeften te voorzien, mochten de Amerikanen blijven voortgaan alles te bekostigen, maar zij hadden er niet over te oordeelen, hoe de gelden zouden worden besteed. Wel betalen, maar geen medezeggenschap, was de leus geworden. En het is te verstaan, dat zoo iets de Amerikanen minder goed beviel.

Maar ook, al was de toestand niet overal zoo onprettig geworden, toch kwam de vraag op, of de zendingsmethode zelf wel deugde; was voor minder geld niet hetzelfde, misschien zelfs nog meer, te bereiken? Was de tijd niet gekomen, om de zending zelf aan ernstige kritiek te onderwerpen?

En toen de vraag eenmaal aan de orde was gesteld, duurde het niet lang, of een plan werd geopperd, om tot een daad te komen.

Na eenige voorbereidingen werd dan in 1931 een commissie opgericht, bestaande uit 15 mannen en vrouwen, waarvan een zekere William E. Hocking, professor in de filosofie aan de Universiteit van Harvard, voorzitter werd.

Al deze 15 personen waren „leeken“, d.w.z. dat zij nimmer op een of andere wijze zich daadwerkelijk met de zending hadden bemoeid; zij hadden nimmer in een bestuur gezeten, ook niet op een of andere wijze tevoren studie van de zending ge-

maakt. Zij stonden dus „onbevooroordeeld“ tegenover den arbeid.

Deze 15 mensen nu zouden, gesteund door 7 van de grootste kerkgenootschappen of „Denominations“ de groote zendingsvelden in Azië bezoeken, van het werk aldaar nauwkeurig kennis nemen, en dan in een rapport daarop de noodige kritiek uitoefenen.

Daarom gaf men aan deze commissie den naam van „Laymen's Foreign Missions-Inquiry“.

Zonder uitstel toog men op reis; naar het voorgestelde plan werd gearbeid; spoedig keerde men terug, en legde de resultaten van het kritisch onderzoek neer in een boek van 350 bl.: „Rethinking of Missions“.

In Amerika verwekte dit boek een storm!

Eenerzijds zeiden velen, die het zuivere Evangelie niet begeeren; ziet ge wel, dat het tijd werd, om de zending in andere banen te leiden? Maar anderzijds werden de zendingsleiders en het eenvoudige volk des Heeren ernstig verontrust, en vroegen zich af, of het nog wel gewenscht en zelfs geoorloofd was, aan zending te doen, als de richting moest worden ingeslagen, welke de commissie in haar boek als de juiste aanwees.

De beroering was er.

Over heel de wereld trok de publicatie de aandacht. In de zendings tijdschriften schreef men erover. En vooral ook het vasteland van Europa, Duitschland vooraan, oefende kritiek op de leekenkritiek der Amerikanen.

In het „Neue Allgemeine Miss. Zeitschrift“ heeft niemand minder dan Prof. Richter, die in Amerika geen vreemdeling is, twee artikelen aan dit rapport gewijd. Zijn oordeel is weloverwogen en bezadigd. Hij weet het goede erin te waardeeren, en schrijft aan het slot zijner beschouwingen: „Nog nooit is de Evangelische zending in haar geheelen omvang aan een zoo grondige algemeene kritiek onderworpen. Aan de zeer edele bedoelingen van de commissie, om de zending in de tegenwoordige crisis en overgangstijd een beslissenden dienst te bewijzen, mag niet getwijfeld worden. Dat haar rapport in Amerika de grootste opschudding wekte en een diepgaande beweging te voorschijn riep, werd reeds gezegd. Te betreuren is, dat de commissie uitgegaan is van een opvatting van het Christendom en van den Christelijken arbeid, welke zich van die van bijna alle kerken, die aan zending doen, wezenlijk onderscheidt. Daarom vinden de uiteenzettingen, die den grond van het vraagstuk raken, de meest indringende tegenspraak, en de waardevolle praktische uiteenzettingen en voorstellen worden in de hitte van den strijd voorbijgezien“.

Het ligt niet in onze bedoeling, om breed op dit rapport in te gaan. Slechts in zooverre willen wij er de aandacht op vestigen als noodig is, om den weg te banen tot een beschrijving van den toestand der wereldzending in onze dagen, waaraan Prof. Richter, eveneens in genoemd tijdschrift, eenige artikelen heeft gewijd.

De commissie heeft haar arbeid wel serieus verricht, maar de tijd was toch ook weer te kort, om inderdaad alles grondig te kunnen beoordeelen. Daarbij beperkte zij haar reis tot Azië, en dan nog tot die terreinen, die behoorden tot de 7 kerkgroepen, welke achter haar stonden. Voorts heeft zij nagelaten een beschrijving te geven van alles, wat achter den zendingsarbeid lag: de godsdiensten, de uitwendige toestanden enz., zoodat de eenheid van een overzicht van het geheel ontbreekt; de kritiek viel meer op de onderdeelen van den arbeid, elk afzonderlijk.

Maar het hoofdbezwaar van de rechtzinnige zendingswerkers en der zendingkerken ging en gaat toch tegen den grondslag, waarop alle critiek rust, of liever tegen de beginselen, waarvan de commissie bij haar kritiek uitging.

Deze „leeken“ hebben de zuivere belijdenis der Schrift verlaten, en zich gesteld op het standpunt van het moderne Christendom; van dogma moet zij niet veel hebben; zij acht het genoeg, dat Jezus Christus ten voorbeeld wordt genomen, en men de heidenen ertoe beweegt om hun leven naar dat van Christus te richten en door den Geest van Christus te laten doordringen. Het kruis der verzoening wordt praktisch terzijde geschoven.

Vandaar ook, dat de prediking van het Evangelie veelszins op den achtergrond wordt geschoven; er moet veel meer gebeuren op het terrein van de maatschappij; de zending stelle zich ten doel, den mensch op het zendingsveld, die het economisch zoo ellendig heeft, te verheffen. De toestanden in de industriestreek en op het platteland zijn jammerlijk; daarop werpe zich de zending, dan treedt zij in de voetsporen van Jezus, die aan de armen brood gaf en de zieken genas.

Men merkt het wel, hier is het „social gospel“ in optima forma.

Hoever de commissie gaat blijkt o.a. uit het hoofdstuk, dat over de zendingshospitalen handelt. Deze arbeid, welke dient om de ellende van velen te lenigen, wordt geprezen, maar een daarmee verbonden dienst van prediking van het Evangelie wordt sceptisch beoordeeld, en 't brengen van het Evangelie in de poliklinieken en ziekenzalen wordt zonder meer afgekeurd als een onzedelijk misbruik maken van het ziek-zijn, om proficieten te maken.

„Een Christelijke levensweg“ zij het ideaal der zending; dat blijkt ook uit het hoofdstuk over de „agricultural missions“, d.i. de zending op het platteland, in de talloze dorpen en vlekken. De bevolking op het land moet tot „de volheid des levens“ worden gebracht; daarom moet de zending zorgen voor het verschaffen van crediet en voor betere pachtvoorwaarden.

Niet anders wordt gesproken in het hoofdstuk over de industrie en het fabriekswezen. De commissie oordeelt, dat zij geen enkelen zendingeling heeft ontmoet, die voldoende op de hoogte is van de verhoudingen op dit gebied en bij verbetering voldoende leiding kan geven. Alsof een zending deze dingen moet weten!

Aan het einde van haar rapport geeft de commissie in 10 stellingen kort weer, wat zij heeft uiteengezet. Bij het lezen daarvan moeten wij Prof. Richter bijvallen als hij zegt, dat verschillende stellingen vanzelf spreken, en andere onmogelijk zijn te verwezenlijken.

Het hoogtepunt wordt bereikt in art. 10, waarin wordt voorgesteld een centraal zendingsbestuur, in den geest van de Roomsche Congregatio de propaganda fide.

Of het boek de Amerikaansche zending zal kunnen bewegen in het aangegeven nieuwe spoor te gaan? Dat zal nog moeten blijken; waarschijnlijk is het niet, in elk geval is het niet te hopen. Volgens onze Gereformeerde opvatting heeft het streven der leeken-commissie meer van het humanisme dan van het Evangelie. Maar dat het rapport een zekere „crisis“ heeft veroorzaakt in de zendingswereld, spreekt wel vanzelf. En de zending naar de Schriften wordt bij vernieuwing erdoor gedrongen zichzelf te onderzoeken aangaande grondslag en methode, doelstelling en gebruik der middelen.

Zoo kan en zal de „Rethinking of Missions“ nog tot zegen kunnen zijn.

J. D. W.

Over het recht eener Synode, die niet zeggen kon, wat „deze belijdenis“ is.

In „'s Gravenhaagsche Kerkbode“ (hervormd) worden artikelen geschreven over „kerkelijk 's Gravenhage in de 19e eeuw“. Thans loopt het onderzoek over „den strijd om kerkherstel“. Herinnerd wordt aan het optreden van Ds J. H. Gunning Jr. Eerst geef ik deze algemeene typering van Gunning uit het artikel door:

Gunning's arbeid als herder en leeraar in de Haagsche gemeente is door zijn leerling Ds Chr. Hunningher en door zijn opvolger alhier, Dr F. van Gheel Gildemeester in het genoemde standaardwerk in den breede beschreven. Voor nadere bijzonderheden mogen wij daarom verder naar die uitgave verwijzen, waarin twee geestverwanten, elk op hunne wijze, het beeld van den door hen hooggeschatte voorganger hebben geteekend in zijn persoon, zijn prediking, zijn omgang in de gemeente, zijn studiën op zoo menigvuldig gebied. Hij was ongetwijfeld een der meest begaafde godgeleerden van zijn tijd, en wat zijn standpunt aangaat een vertegenwoordiger van „het ethisch beginsel“, en als zoodanig het meest verwant aan den door hem diep vereerden D. Chantepie de la Saussaye, al nam hij in zijn gehechtheid aan het Christelijk Onderwijs een zelfstandige plaats tegenover hem in. Ook Schleiermacher, Beck, Rothe, Böhmke en Vinet hebben invloed op hem geoefend, hoewel Gunning op alles een eigen stempel drukte.

Welnu, van dezen man lezen we nu in hetzelfde artikel:

Reeds vóór zijn komst in Den Haag had Gunning zijne ernstige bezwaren tegen de Kerkelijke organisatie van 1816 uitgesproken. Bij gelegenheid der schriftelijke kerkvisitatie in Hilversum had hij namens zijn kerkeraad in de eerste tabel de volgende opmerking geplaatst: „Het is de eenstemmige overtuiging des Kerkeraads dat op alle vragen die met de Belijdenis der Hervormde Kerk in betrekking staan, geen antwoord kan worden gegeven, zoolang uit de Handelingen der Synode blijkt, dat zij zelve op de vraag: wat is deze Belijdenis? geen duidelijk antwoord weet te geven. En daar hij overtuigd is dat de Synode zich wel wachten zal zulk een antwoord te formuleeren, wensch hij dat aan de Synode geen verdere bevoegdheid worde toegekend dan de administratieve leiding der uitwendige aangelegenheden.“ In dienzelfden geest uitte hij zijn gevoelen bij de eerste persoonlijke kerkvisitatie, die hij in den Haagschen kerkeraad bijwoonde: „Vanwege het Classicaal Bestuur werden de gewone vragen gesteld. Hierbij deelde br. Gunning mede, dat hij voor zich de Synode wel erkende als een administratief college voor uitwendige aangelegenheden, en derhalve de lijsten betreffende inlichtingen, voor zooveel in zijn vermogen was, gaarne zoude willen geven; maar dat hij, haar voor alles wat met geloof en geestelijk leven te samenhang niet erkennen kon, en alzoo aan eenige van haar afhankelijk commissie op deze punten geen antwoord kon geven.“ In zijne brochure Geloof en Kerkvorm, een volgend jaar verschenen, ontvouwt hij zijne bezwaren tegen de kerkinrichting in breeder vorm: „Deze kerkorde is aan onze Herv. Kerk ongedrongen door Koning Willem I in 1816. Zij is in strijd met de geschiedenis en met het recht en het wezen der Kerk. Een geheel onprotestant-

sche hie
recht va
alleen z
meente,
nadat de
nooda E
was en is
haven, m
ligen ge
schroom
niet afge
te maken
bestuur
gen, geen
lijke onw
lijk gevol
den.“ G
en van
werkelijk
een nieu
om bestr
stuur ge
den Heer
stelde m
als hij de
doen var
danken, e
beginsel
hoort zor
Maar wa
Hij best
Kerk de
hij, maar
moeten
34-jarig

Dat wer
„vorm“ is
wederzijds

Maar ove
spreken. E
belijdenis
zulke syno
Herv. Kerl

En wij
elk „licha
en tegen-n
leven der k
zulk een sy
„lichaam“,
die aan zul
laboreert a
ze is zelf n

Omdat i
dat ik bij
men noemt
Men kan
jaar van d
Schrijver
Posthumus

In verba
Keizer in

Ik zelf
met de
maken; l
den in N
en onder
man zelf,

Ik ver
Brighton
land haa
onzen, t
onder ha
anderen
bekoelde
gehad. O
zal de tij
valt ook t
er mede
over en
waarop
geroepen
van een
komen in
op verzo
„Een Ch

De herin
meer dan

deeling va
beoordeelin

Dr Keize

Juist l
dan verv
voor gev
doch ook
niet hier
spiegelen

Dit woort
zijn er dat?

Dr J. v.
Schouwen-I

Ik dael
bericht in
het a.s.
den Nede
trof mij,
digers v
„Geref. B
neelen“
van het